

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi Suomen perustuslain 35 ja 90 §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta, valtiontilintarkastajien johtosäännön kumoamisesta sekä eduskunnan päätöksiksi Eduskunnan kirjaston johtosäännön 5 §:n ja eduskunnan tilisäännön muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Suomen perustuslain 35 ja 90 §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 71/2006 vp).

Eduskunta on lisäksi 4 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi puhemiesneuvoston ehdotuksen eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta, valtiontilintarkastajien johtosäännön kumoamisesta sekä eduskunnan päätöksiksi Eduskunnan kirjaston johtosäännön 5 §:n ja eduskunnan tilisäännön muuttamisesta (PNE 2/2006 vp).

Perustuslakivaliokunta antaa asioista yhteisen mietinnön.

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valtiovarainvaliokunta on antanut asioista lausunnon (VaVL 34/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri, oikeusministeriö
- eduskunnan pääsihteeri Seppo Tiitinen ja eduskunnan apulaispääsihteeri Jarmo Vuorinen, eduskunnan kanslia
- tarkastusneuvos Kaj Laine, valtiontilintarkastajien kanslia
- professori Mikael Hidén
- professori Ilkka Saraviita
- professori Veli-Pekka Viljanen.

HALLITUKSEN ESITYS JA PUHEMIESNEUVOSTON EHDOTUS

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen perustuslakia. Esityksen pääasiallisena tarkoituksena on vahvistaa valtiontalouden parlamentaarista valvontaa perustamalla uusi eduskunnan tarkastusvaliokunta, joka hoitaisi keskitetysti nykyisin valtioneuvoston tarkastajille sekä valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaostolle kuuluvat valvontatoimen tehtävät. Valtioneuvoston tarkastajat ja valtioneuvoston kanslia ehdotetaan lakkautettaviksi. Esitys sisältää lisäksi ehdotukset uudistukseen liittyvien useiden muiden lakien muuttamisesta.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2007.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vaalikauden 2007—2010 alkaessa.

Puhemiesneuvoston ehdotus

Puhemiesneuvosto ehdottaa edellä mainittuun perustuslain muutokseen liittyen muutettaviksi valiokuntia koskevia eduskunnan työjärjestyksen eräitä säännöksiä samoin kuin sääntelyn valtioneuvoston tarkastajista. Eduskunnan työjärjestykseen ehdotetaan muun ohella otettaviksi tarpeelliset säännökset tarkastusvaliokunnasta sekä säännös tarkastusvaliokunnan vireillepano-oikeudesta. Eduskunnan virkamiehistä annettua

lakia ehdotetaan uudistuksen johdosta muutettavaksi. Valtioneuvoston kanslian palveluksessa oleva henkilöstä siirtyy tämän lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen perusteella eduskunnan kansliaan. Puhemiesneuvosto ehdottaa lisäksi Eduskunnan kirjaston johtosääntöä ja eduskunnan tilisääntöä muutettaviksi sekä valtioneuvoston tarkastajien johtosääntöä kumottavaksi.

Ehdotetut säädökset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samaan aikaan tarkastusvaliokunnan perustamista koskevan perustuslain muutoksen kanssa eli vaalikauden 2007—2010 alkaessa. Ehdotettu laki eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2007.

Puhemiesneuvoston ehdotukseen sisältyvät ehdotukset eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta sekä ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta voidaan säätämisperustelujen mukaan käsitellä tavallisen lain säätämisperustelussa. Johto- ja ohjesääntöjä koskevien ehdotusten hyväksymisestä taas päätetään täysistunnossa ainoassa käsitelyssä. Säädösehdotusten hyväksyminen riippuu kuitenkin edellä mainitun perustuslakimuutoksen hyväksymisestä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Hallituksen esityksessä ja puhemiesneuvoston ehdotuksessa on kysymys valtiontalouden parlamentaarisen valvonnan alaan kuuluvien tehtävien keskittämisestä eduskuntaan perustettavalle tarkastusvaliokunnalle. Hallituksen esityksen ja puhemiesneuvoston ehdotuksen sisältämät säädösehdotukset liittyvät siinä määrin kiinteästi toisiinsa, että perustuslakivaliokunta antaa

niistä yhden yhteisen mietinnön kahden erillisen mietinnön asemesta.

Hallituksen esitys sisältää ehdotuksen perustuslain muuttamisesta. Perustuslakivaliokunta on aiemmin ottanut perustuslain muutostarpeiden arvioinnin lähtökohdaksi vuonna 2000 voimaan tulleen perustuslain esitöistä ilmenevän ajatuksen perustuslain suhteellisesta pysyvyydestä (PeVM 5/2005 vp, s. 2/I, HE 1/1998 vp, s. 31/I). Perustuslain muuttamiseen tulee tämän lähtökohdan mukaan suhtautua pidättyvästi. Perustuslain muutoshankkeisiin ei pidä ryhtyä päi-

vänpoliittisten tilannenäkymien perusteella eikä muutenkaan niin, että hankkeet olisivat omiaan heikentämään valtiosäännön perusratkaisujen vakautta tai perustuslain asemaa valtio- ja oikeusjärjestyksen perustana. Valiokunnan aiemman kannan mukaan on toisaalta pidettävä huolta siitä, että perustuslaki antaa oikean kuvan valtiollisen vallankäytön järjestelmästä ja yksilön oikeusaseman perusteista. Perustuslain mahdollisia muutostarpeita tulee arvioida huolellisesti ja välttämättömiksi arvioidut muutokset tehdä perusteellisen valmistelun sekä siihen liittyvän laajapohjaisen keskustelun ja yhteisymmärryksen pohjalta.

Eduskunta valvoo perustuslain voimassa olevan 90 §:n 1 momentin perusteella valtion taloudenhoitoa ja valtion talousarvion noudattamista. Eduskunnan valvonta ulottuu perustuslain esitöiden mukaan niin valtion talousarvioon sisältyvään kuin sen ulkopuoliseenkin valtionalouteen (HE 1/1998 vp, s. 140—141). Valvonnan piiriin kuuluvat siten valtion virastot ja laitokset, rahastot, valtion liikelaitokset ja teollisuuslaitokset, valtioenemmistöiset osakeyhtiöt, valtionavut ja muut valtion tukitoimet sekä Suomen ja Euroopan unionin väliset varainsiirrot. Eduskunta valvoo valtion taloudenhoidon laillisuuden lisäksi sen tarkoituksenmukaisuutta.

Valtionalouden parlamentaarisen valvonnan järjestämistä varten eduskunta valitsee perustuslain nykyisen 90 §:n 1 momentin mukaan keskuudestaan valtioneuvoston jäseniä. Tarkemmat säännökset valtioneuvoston tarkastajien valinnasta ja määrästä samoin kuin tarkastajien tehtävästä antaa eduskunnalle kertomuksia ovat eduskunnan työjärjestyksen voimassa olevassa 12 §:ssä. Valtioneuvoston tarkastajien valvontatoimi keskittyy nykyisin eduskunnalle annettavan vuotuisen kertomuksen laadintaan. Kertomus käsitellään ennen täysistuntokäsittelyä valmistelevasti valtiovarainvaliokunnassa, jossa hallinto- ja tarkastusjaosto laatii kertomuksesta mietintöluonnoksen valiokuntaa varten.

Valtionalouden parlamentaarista valvontaa täydentää valtion taloudenhoidon ja valtion talousarvion noudattamisen tarkastus. Tätä varten eduskunnan yhteydessä on riippumaton valtion-

talouden tarkastusvirasto. Asiasta ovat säännökset perustuslain nykyisessä 90 §:n 2 momentissa.

Ehdotetun sääntelyn pääasiallisena tarkoituksena on uudistaa valtionalouden parlamentaarinen valvontatoimi kokoamalla valtioneuvoston tarkastajien sekä valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoston nykyiset valvontatoimen alaan kuuluvat tehtävät eduskuntaan perustettavalle uudelle tarkastusvaliokunnalle. Valtioneuvoston tarkastajat ja valtioneuvoston tarkastajien kanslia ehdotetaan tähän liittyen lakkautettaviksi.

Sääntelyn taustalla ovat ennen muuta valtion talousarvion yleispiirteistymisestä johtuneet vaikutukset eduskunnan budjettivaltaan. Siirtyminen yksityiskohtaisiin budjettipäätöksiin aiemmin perustuneesta resurssiohjauksesta yleispiirteisempään tulosohjaukseen on jossain määrin kaventanut eduskunnan tosiasiallisia mahdollisuuksia ohjata budjettipäätöksiin hallinnon toimintaa. Saman suuntaisia vaikutuksia liittyy esimerkiksi talousarvion ulkopuolisen valtionalouden kasvuun, valtion toimintojen liikelaitostamiseen ja yhtiöittämiseen samoin kuin kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen kuntien itsehallintoa vahvistavalla tavalla.

Tällaiseen kehitykseen liittyen on tarpeen vahvistaa valtionalouden parlamentaarista valvontaa. Eduskunnan budjettivallan näkökulmasta on tärkeää parantaa parlamentaarisen valvontatoimen mahdollisuuksia tuottaa ajantasaista ja talousarviomenettelyn kannalta oikea-aikaista tietoa eduskunnan päätöksenteon avuksi. On syytä myös pyrkiä poistamaan valvontatoimintoihin nykyisin liittyvää rakenteellista päällekkäisyyttä sekä selkeyttämään valtionalouden valvonta- ja tarkastustehtäviä hoitavien eri toimielinten asemaa.

Ehdotetun sääntelyn toteuttaminen edellyttää ennen muuta valtioneuvoston tarkastajien lakkauttamisen takia myös perustuslain muuttamista. Uudistus on valiokunnan mielestä perusteltu.

Hallituksen esityksen ja puhemiesneuvoston ehdotuksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää uudistusta tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa säädösehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Tarkastusvaliokunnan tehtävät

Tarkastusvaliokunta on perustuslakiehdotuksen 90 §:n 1 momentin mukaan valtion taloudenhoidon ja valtion talousarvion noudattamisen valvontaa varten. Tältä osin ehdotus vastaa valtiontilintarkastajia koskevaa nykyistä sääntelyä. Uusi sen sijaan on perustuslakiin otettavaksi ehdotettu maininta tarkastusvaliokunnan tehtävistä saattaa merkittävät valvontahavaintonsa eduskunnan tietoon. Eduskunnan työjärjestykseen ehdotetaan tähän liittyen lisättäväksi uusi 31 a § tarkastusvaliokunnan vireillepano-oikeudesta. Tarkastusvaliokunnalla on sen mukaan oikeus ottaa omasta aloitteestaan käsiteltäväksi valiokunnan toimialaan perustuslain 90 §:n 1 momentin perusteella kuuluva asia sekä laatia siitä mietintö täysistunnolle.

Tarkastusvaliokunnan toimintamahdollisuuksien kannalta on tärkeää, että valiokunta voi ottaa valtionalouden parlamentaarisen valvontatoimen alaan kuuluvia asioita käsiteltäviksi omasta aloitteestaan. Tämä on tosin mahdollista jo perustuslain voimassa olevan 47 §:n 2 momentin perusteella. Sen mukaan valiokunnalla on oikeus saada valtioneuvostolta tai ministeriöltä selvitys toimialaansa kuuluvasta asiasta. Valiokunta voi antaa selvityksen johdosta lausunnon valtioneuvostolle tai ministeriölle. Valiokunta voi lisäksi eduskunnan työjärjestyksen 30 a §:n nojalla esittää puhemiesneuvostolle selvityksen ottamista keskusteltavaksi täysistunnossa. Tällöin eduskunta ei kuitenkaan tee päätöstä asiassa.

Tarkastusvaliokunnalle ehdotettu oikeus laatia omasta aloitteestaan käsiteltäväksi ottamastaan asiasta mietintö täysistunnolle muodostaa vaihtoehdon selvitysmenettelylle. Mietinnön perusteella eduskunta voi myös tehdä päätöksiä asiassa, kuten päättää mietinnössä mahdollisesti ehdotetuista eduskunnan lausumista. Mietinnön laatimisen edellytyksenä on, että tarkastusvaliokunnan valvontahavainnot ovat luonteeltaan merkittäviä. Perustuslakivaliokunta korostaa sen tärkeyttä, että asioiden merkittävyyttä arvioidaan tarkastusvaliokunnassa objektiivisin perustein koko eduskunnan näkökulmasta. Kaikkia, sinänsä ehkä kiinnostavia valvontahavaintoja ei

ole tarpeen saattaa täysistunnossa käsiteltäviksi. Asian tulee — kuten puhemiesneuvoston ehdotuksen perusteluissa todetaan — olla merkittävä ennen kaikkea eduskunnan valtionaloutta koskevan päätöksenteon ja budjettivallan kannalta. Harkinnassa on lisäksi otettava huomioon, että myös tarkastusvaliokunnan selvitysmenettelyssä mahdollisesti antamalla lausunnolla samoin kuin selvityksestä tarvittaessa käytävällä täysistuntokeskustelulla on painoarvoa.

Tarkastusvaliokunta päättää selvitysmenettelystä poiketen itse mietinnön laatimisesta ja siten asian saattamisesta täysistunnossa käsiteltäväksi. Tästä on puhemiesneuvoston ehdotuksen perustelujen mukaan kuitenkin tärkeää informoida puhemiesneuvostoa hyvissä ajoin. Valvontahavaintojen merkittävyysarviointiin vaikuttavien näkökohtien huomioimiseksi on perustuslakivaliokunnan mielestä aiheellista saattaa mietinnön laatimismahdollisuus puhemiesneuvoston tietoon ja siellä tarvittaessa keskusteltavaksi jo ennen kuin tarkastusvaliokunta päättää mietinnön laatimisesta.

Tarkastusvaliokunnan toimiala on varsin laaja. Sitä rajaa asiallisesti vain valtionalouden parlamentaarisen valvonnan näkökulma. Valiokunnassa voi siksi tulla esille myös asioita, jotka muutoin kuuluvat eduskunnan jonkin muun erikoisvaliokunnan toimialaan. Tämän vuoksi ja eduskunnan päätöksenteon johdonmukaisuuden takia tarkastusvaliokunnan toiminnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota muiden erikoisvaliokuntien työhön ja valiokuntien työnjakoon erityisesti tarkastusvaliokunnan harkitessa asian ottamista käsiteltäväksi omasta aloitteesta.

Perustuslakivaliokunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan käsitykseen siitä, että tarkastusvaliokunnan tulee pitää sen käsiteltävinä olevissa asioissa sopivin tavoin yhteyttä asianomaisiin erikoisvaliokuntiin (VaVL 34/2006 vp, s. 4/I). Yhteydenpitotapoina voivat tulla kysymyksen esimerkiksi valiokuntien epäviralliset tapaamiset tai — kuten valtiovarainvaliokunnan lausunnossa esitetään — asianomaisten valiokuntien puheenjohtajien väliset keskustelut. Valiokunnat voivat myös kuulla asiantuntijoita yhteisessä kokouksessa. Mietintöä valmistellessaan tar-

kastusvaliokunnan on aiheellista harkita lausunnon pyytämistä asianomaiselta erikoisvaliokunnalta tai ainakin lausunnon antamismahdollisuuden varaamista sille. Samoin on syytä menetellä tarkastusvaliokunnan valmistellessa lausuntoa perustuslain 47 §:n 2 momentissa tarkoitettua selvityksestä. Tarkastusvaliokunnan tulee eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 2 momentin mukaan pyytää lausunto perustuslakivaliokunnalta, jos on epäselvyyttä tarkastusvaliokunnassa valmistelevasti käsiteltävän asian perustuslainmukaisuudesta tai suhteesta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin.

Perustuslakivaliokunta yhtyy puhemiesneuvoston ehdotuksen perusteluista ilmenevään käsitykseen siitä, ettei tarkastusvaliokunnan rooliin kuulu valtion taloudenhoitoa koskevien kantelun luonteisten asioiden käsittely, samoin kuin siitä, että tarkastusvaliokunnan valvontakäyntien tulee pysyä luonteeltaan keskusteluun ja tietojenvaihtoon perustuvina tapaamisina.

Sääntelytaso

Perustuslain vuonna 2000 voimaan tulleen kokonaisuudistuksen yhtenä tavoitteena oli tarkistaa perustuslakisääntelyä eduskunnasta ja sen työskentelystä siten, että eduskuntatyötä voidaan kehittää joustavasti ilman perustuslain muutoksia. Tähän liittyen huomattava osa aiemmin valtioväijärjestyksessä olleesta eduskunnan sisäisen työskentelyn sääntelystä siirrettiin perustuslain tasolta eduskunnan työjärjestykseen. Lähtökohtana oli ottaa uuteen perustuslakiin lähinnä sellaiset säännökset, jotka liittyvät olennaisesti eduskunnan asemaan ylimpänä valtioelimenä tai määrittelevät keskeisesti eduskunnan tehtäviä, organisaatiota ja päätöksentekoa taikka kansanedustajan asemaa ja joilla on selvästi muunlainen kuin vain eduskunnan sisäinen merkitys (HE 1/1998 vp, s. 37).

Perustuslakiuudistuksen yhteydessä parannettiin eduskunnan itsenäisiä mahdollisuuksia päättää uudentyypisten asioiden ottamisesta eduskunnan käsiteltäväksi. Kaikkia asian vireilletulotapoja ei enää sidottu perustuslain säännöksillä (HE 1/1998 vp, s. 37/II) vaan vireilletulotavoista eduskunnassa voidaan perustuslain

39 §:n 1 momentin perusteella säätää myös eduskunnan työjärjestyksessä.

Ehdotuksessa on toisaalta kysymys tarkastusvaliokunnan oikeudesta saattaa omasta aloitteestaan käsiteltäväksi ottamansa asia myös täysistunnossa käsiteltäväksi. Tällaista oikeutta ei pääsäännön mukaan ole eduskunnan muilla valiokunnilla. Perustuslaissa ei nimittäin ole yleistä säännöstä eduskunnan valiokunnan aloiteoikeudesta. Tällä ei kuitenkaan ole ollut tarkoitus puuttua eräillä valiokunnilla, kuten valtioväijärjestyksellä, perinteisesti olleeseen poikkeukselliseen asioiden vireillepano-oikeuteen (HE 1/1998 vp, s. 91/II). Perustuslakivaliokunnan oikeudesta ryhtyä omasta aloitteestaan tutkimaan valtioneuvoston jäsenen virkatoimen lainmukaisuutta ja siten mahdollisuudesta saattaa asia täysistunnossa käsiteltäväksi on säädetty perustuslain tasolla. Säännökset asioista ovat perustuslain 115 §:n 2 momentissa ja 114 §:n 2 momentissa. Perustuslakivaliokunta pitää nämä seikat huomioon ottaen asianmukaisena, että tarkastusvaliokunnan tehtävästä saattaa merkittävät valvontahavaintonsa eduskunnan tietoon säädetään ehdotetulla tavalla perustuslaissa.

Tarkastusvaliokunnan jäsenmäärä

Perustuslain 35 §:n 2 momentin mukaan muissa kuin momentissa nimenomaisesti mainituissa pysyvissä valiokunnissa on vähintään yksitoista jäsentä. Valiokunnissa on lisäksi tarpeellinen määrä varajäseniä. Tarkastusvaliokunnassa on eduskunnan työjärjestyksen muutettavaksi ehdotetun 8 §:n perusteella yksitoista jäsentä ja kuusi varajäsentä.

Valiokuntien vähimmäisjäsenmäärää koskevalla perustuslain säännöksellä on sen esitöiden mukaan ollut tarkoitus varmistaa poliittisen suhteellisuuden riittävä toteutuminen kunkin valiokunnan kokoonpanossa (HE 1/1998 vp, s. 88/II). Ehdotetusta sääntelystä ei ole tältä kannalta huomautettavaa.

Tarkastusvaliokunnan tiedonsaantioikeus

Tarkastusvaliokunnalla on tarkistettavaksi ehdotetun perustuslain 90 §:n 3 momentin perusteella sama oikeus kuin valtioneuvoston tarkastajilla ny-

kyisin saada viranomaisilta ja muilta valvontansa kohteina olevilta tehtävänsä hoitamiseksi tarvitsemansa tiedot. Säännös turvaa tarkastusvaliokunnalle valvonnan tehokkuuden kannalta välttämättömän laajan tiedonsaantioikeuden (HE 1/1998 vp, s. 142/I). Perustuslain puheena oleva säännös kattaa — samaan tapaan kuin perustuslain 111 §:n 1 momentin säännös oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen tietojensaantioikeudesta — myös muun lainsäädännön perusteella salassapidettävät sellaiset tiedot, jotka ovat tarkastusvaliokunnan valvontatehtävän hoitamiseksi tarpeen (PeVL 19/2000 vp, s. 4, PeVM 6/2000 vp, s. 2). Tietojensaantioikeuteen saattaa kuitenkin aiheutua rajoituksia muista seikoista, kuten siitä, että oikeutta olla todistamatta itseään vastaan pidetään perustuslain 21 §:ssä mainittujen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon käsitteiden piiriin kuuluvana oikeussuojatakeena (HE 309/1993 vp, s. 74/II, PeVM 6/2000 vp, s. 2/II).

Tarkastusvaliokuntaan sovelletaan lisäksi perustuslain 47 §:n yleisiä säännöksiä eduskunnan tietojensaantioikeudesta.

Tarkastusvaliokunnan tietojensaantioikeudesta on säännös vielä 4. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentissa. Säännös on tarpeen siksi, että valiokunnan valvontatehtävä ulottuu ehdotetun lain perusteella valtion taloudenhoitoa laajemmalle.

Säätämisyjärjestys

Valiokunta on perustuslain suhteelliseen pysyvyyteen ja valtio-oikeudelliseen asemaan liittyvien näkökohtien vuoksi pitänyt aiemmin tärkeänä, että perustuslain tekstin muutokset käsitellään pääsäännön mukaan perustuslain 73 §:n 1 momentin mukaisessa, ns. normaalissa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Perustuslain 73 §:n 2 momentin mukaista nopeutettua menettelyä ei valiokunnan mielestä tule käyttää, ellei perustuslain sanamuodon kiireelliselle muuttamiselle ole poikkeuksellisesti välttämätöntä tarvetta (PeVM 5/2005 vp, s. 6/I).

Ehdotettu sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan vaalikauden 2007—2010 alkaessa. Tämä edellyttäisi perustuslain muutosehdotuk-

sen käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä. Kiireellisen menettelyn käyttöä puoltavat ennen muuta eduskunnan järjestäytymiseen ja eduskuntatyön sujuvaan käynnistämiseen vaalikauden alussa liittyvät sinänsä painavat näkökohdat samoin kuin se, että sääntelyssä on kaiken kaikkiaan kysymys pelkästään eduskunnan sisäisten työmuotojen kehittämisestä. Toisaalta normaalin perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämisestä aiheutuva mahdollinen viive sääntelyn voimaantulolle ei muodostu muutamaa kuukautta pidemmäksi eikä perustuslain muutoksen kiireellinen hyväksyminen siksi ole aivan välttämätöntä. Valiokunta pitää varsin tärkeänä, ettei perustuslain kiireellistä muuttamismenettelyä käytetä muutoin kuin pakottavissa tilanteissa ja että perustuslain tavallinen muuttamismenettely vakiintuu pääsäännöksi myös käytännössä.

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotus on valiokunnan mielestä asianmukaisinta käsitellä perustuslain 73 §:n 1 momentin mukaisesti, jolloin vaalien jälkeen kokoontuva eduskunta osaltaan voi lopullisesti hyväksyä lain kahden kolmasosan ääntenemmistöllä. Valiokunta ei näin ollen esitä 1. lakiehdotuksen säätämistä kiireellisenä. Hallituksen esityksen muut lakiehdotukset samoin kuin puhemiesneuvoston ehdotuksen laki- ja säädösehdotukset voidaan niin ikään hyväksyä lopullisesti vasta vaalien jälkeen kokoontuvassa eduskunnassa. Edellytyksenä niiden hyväksymiselle tällöin on, että eduskunta hyväksyy perustuslain puheena olevan muutoksen.

Ehdotettu sääntely ei tule normaalin perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämisen takia voimaan heti vaalikauden alussa. Tuolloin on siten voimassa myös eduskunnan nykyisen työjärjestyksen 12 §, jonka perusteella eduskunta valitsee keskuudestaan vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä viisi valtioneuvoston jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Perustuslaista tai eduskunnan työjärjestyksestä ei valiokunnan mielestä kuitenkaan johdu estettä sille, että eduskunnan — muuksi kuin valiokunnaksi luettavan — toimielimen asettamista lykätään odottamaan tarkastusvaliokunnan perustamista koskevan sään-

telyn mahdollista hyväksymistä ja voimaantu-
loa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivalio-
kunta ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvät la-
kiehdotukset sekä puhemiesneuvoston
ehdotukseen sisältyvät laki- ja sää-
dösehdotukset hyväksytään muuttamat-
tomina.*

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Klaus Pentti /kesk
vpj.	Arja Alho /sd	Markku Rossi /kesk
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Arto Satonen /kok
	Roger Jansson /r	Seppo Särkiniemi /kesk
	Johannes Koskinen /sd	Jan Vapaavuori /kok
	Annika Lapintie /vas	vjäs. Veijo Puhjo /vas.
	Reino Ojala /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.